

Asia

Raportti eduskunnalle; EU:n puolustusministereiden epävirallinen videokokous 12.5.2020

Kokous

EU:n puolustusministereiden epävirallinen videokokous 12.5.2020

Kokous keskittyi COVID-pandemian vaikutuksiin turvallisuus- ja puolustusyhteistyölle. Euroopan ulkosuhdehallinto (EUH) jakoi aiemmin jäsenmaille taustapaperin keskusteluiden tueksi. Kokouksessa toistettiin pitkälti huhtikuun puolustusministerikokouksen argumentteja jäsenmaiden välisestä solidaarisuudesta, tuesta kolmansille maille, strategisen viestinnän ja disinformaation vastaamisen tärkeydestä, puolustusaloitteiden roolista COVID-suorituskykyjen kehittämisessä, sekä puolustusmenojen tason säilyttämisestä ja rahan varmistamisesta puolustusaloitteille EU:n seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä.

COVID-kriisin käsittelyä strategisen kompassin nimellä kulkevassa turvallisuus- ja puolustusyhteistyön ohjauksessa kannatettiin. Resilienssin ja valmiuden parantamista korostettiin. Kriisin todettiin tarjoavan mahdollisuuksia syvempään yhteistyöhön Naton ja YK:n kanssa.

Ensimmäinen kommenttikierros EU-maiden kesken

EU:n ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja Borrell kertasi EUH:n taustapaperia, jossa tarkastellaan COVID-kriisin vaikutuksia viidestä eri näkökulmasta: solidaarisuus, reagointikyky, valmis ja resilienssi, suorituskykyjen kehittäminen sekä kumppanuudet. Borrell totesi, että EUNAVFOR MED Irini –kriisinhallintaoperaatio on aloittanut merellisen toiminnan viime viikolla ja pyysi jäsenmaita osallistumaan operaatioon tarvittavilla suorituskyvyillä, jotta mandaatin mukaiset tehtävät saadaan hoidettua.

Euroopan puolustusviraston (EDA) toimitusjohtaja Šedivý totesi COVID-19 –kriisin olevan voimakas katalysaattori, joka lisää uusia uhkia vahvistaen samalla jo olemassa olevia. Vallitseva tilanne lisää puolustusyhteistyön merkitystä. COVID-kriisin jälkeenkin jäsenmaiden tulee kyetä ylläpitämään puolustuskykyä ja uskottavia ja korkeatasoisia suorituskykyjä.

Sisämarkkinakomissaari Breton painotti EU:n sotilasesikunnan alaisuuteen perustetun väliaikaisen task forcen merkitystä siviili-sotilasyhteistyön tehostamisessa. Asevoimien suorituskyvyt tarjoavat arvokkaan lisän siviiliviranomaisille esimerkiksi lääkinnällisen sekä logistiikka- ja varustetuen kautta. EU:n tulee olla valmis tukemaan kumppaneitaan ja naapurustoaan kriisissä. Disinformaatiokampanjat ovat selkeä uhka, joilla yritetään aktiivisesti hajottaa EU:n rivejä ja vaikeuttaa yhteistyötä. Komissio työskentelee disinformaation torjumiseksi ja osallistuu sitä kautta EU:n laajuisen resilienssin parantamiseen. Breton toivoi puolustusministereiltä tukea Euroopan puolustusrahastolle (EDF) EU:n rahoituskehysneuvotteluissa.

Jäsenmaat painottivat EU:n keskinäistä solidaarisuutta, EU:n turvallisuus- ja puolustusyhteistyön strategisen arvioinnin prosessia eli strategista kompassia ja puolustusaloitteiden hyödyntämistä

COVID-kriisiin ja tuleviin kriiseihin vastaamisessa. EUH:n taustapaperin mukaisilla aloilla tulee jatkaa yhteistyötä. Moni jäsenmaa painotti, että Euroopan puolustusrahastolle ja sotilaalliselle liikkuvuudelle tulee löytää riittävät resurssit MFF-neuvotteluissa. Lisäksi jäsenmaat painottivat operaatioiden merkitystä kumppaneiden tukemisessa ja ilmaisivat tukensa operaatioiden jatkamiselle haastavista olosuhteista huolimatta. Asevoimien toimet COVID-kriisissä siviiliviranomaisten tukena nähtiin osoituksena Euroopan solidaarisuudesta. EU:n toimia turvallisuudessa ja puolustuksessa tulee vahvistaa entisestään ja parempi varautuminen eri tulevaisuuden skenaarioihin nähtiin tärkeänä. Koordinaatiota Naton kanssa peräänkuulutettiin. Osa jäsenmaista toivoi EU:lta vieläkin aktiivisempaa ja näkyvämpää strategista viestintää. Strategisen kompassin avulla voidaan viedä yhteistyötä eteenpäin konkreettisten tulosten kautta ja lisätä varautumista. Puolustusteollisuudella nähtiin selkeä rooli kriisistä elpymisessä. Jatkossa tulee tehdä enemmän töitä huoltovarmuuden eteen. Jäsenmaat toivoivat, ettei kriisin jälkeiset leikkauspaineet kohdistu kohtuuttomasti puolustusmenoihin.

Suomi totesi, että parhaiden oppien keräämisessä tulee keskittyä isoon kuvaan ja varmistaa eri instrumenttien sekä päätöksenteon ja suunnittelun riittävä joustavuus. Tänä haasteena on pandemia, mutta seuraava kriisi voi olla jotain aivan muuta. Solidaarisuus muita jäsenmaita ja kolmansia maita kohtaan on avainasemassa pandemiaan vastaamisessa. Nyt on oikea aika miettiä, mitä EU:n tavoitetasossa vuodelta 2016 oleva maininta ”Euroopan ja sen kansalaisten suojeleminen” todellisuudessa tarkoittaa ja miten sitä voidaan toteuttaa käytännössä. Operaatioiden osalta on keskeistä vahvistaa MPCC:n mandaattia. Jatkossa yhteistyön edistämiseksi pitäisi hyödyntää strategista kompassia. Lisäksi tulee työskennellä resilienssin parantamiseksi erityisesti kyber- ja hybridiuhkien sekä uusien teknologioiden osalta. Innovatiivinen ja vahva teknologinen ja puolustusteollinen pohja on tärkeä osa resilienssiä. On myös olennaista kiinnittää huomiota riittävän huoltovarmuuden varmistamiseen EU-tasolla. Eurooppa-neuvosto korosti asian merkitystä jo vuonna 2013 ja COVID-kriisin jälkipuinnissa olisi järkevää palata jälleen huoltovarmuuskeskustelun äärelle.

Toinen kommenttikierros YK:n ja Naton läsnä ollessa

Naton pääsihteeri Stoltenberg painotti, että pandemia korostaa entisestään EU—Nato-yhteistyön merkitystä. Jäsenmaiden, instituutioiden ja siviili- ja sotilasviranomaisten tulee toimia yhdessä. Disinformaation ja propagandakampanjoiden torjuminen on keskeinen osa EU—Nato-yhteistyötä ja pandemiaan vastaamista. Kriisiin vastaamisessa tulee kiinnittää huomiota myös sen tuomiin pitkän aikavälin vaikutuksiin. Kokemuksista tulee oppia ja yhteiskuntien resilienssiä tulee parantaa ja kriittistä infrastruktuuria suojella. Sekä EU että Nato ovat avainasemassa kriisin torjumisessa erityisesti kolmansien maiden ja kumppaneiden tukemisen kautta.

YK:n rauhanturvaoperaatioista vastaava alipääsihteeri Lacroix kiitti EU:ta tuesta YK:lle pandemiaan vastaamisessa sekä maailmanlaajuisen tulitauon tukemisesta. On selvää, että terveyskriisillä on myös vaikutuksia turvallisuudelle. Humanitaarinen ja taloudellinen tilanne niissä maissa, missä YK operoi on suuri huolenaihe. Team Europe –tukupaketti kumppanimaille on hyvin tärkeä. On huolehdittava siitä, ettei tilanne kohdemaissa heikkene jyrkästi. Naiset, rauha ja turvallisuus 1325-päätöslauselman toimeenpanoa tulee jatkaa COVID-kriisistä huolimatta.

Jäsenmaat ilmaisivat tukensa EU:n, Naton ja YK:n väliselle yhteistyölle, jolle kriisi on osoittanut myös varteenotettavia kehitysmahdollisuuksia. Multilateralismia tulee vahvistaa ja yhteistyötä lisätä niin operaatioissa, strategisessa viestinnässä kuin puolustusinvestoinneissakin. Yhteistyö Afrikan unionin kanssa nähtiin tärkeäksi.

Suomen edustajat

Puolustusministeri Antti Kaikkonen ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

-

Liitteet

Viite

Asiasanat Hoitaa	koronavirukset, YTPP, puolustuspolitiikka PLM, STM, UM
Tiedoksi	EUE, LIIVI, LVM, MMM, OKM, OM, PE, SM, TEM, VM, VNK, VTV, YM
